گەلی زیندوو و هوشیار چارەنووس دەخولقێنێ ... ئاسۆ جەلال عەبدولکەریم

ماوەیەکی دوور و درێژە قسە و باس لەسەر گەندەڵی دەسەلات لە هەرێمی کوردستان وپێویستی رووبەڕووبوونەوەی و کۆتایی پێهێنانی بەردەوامە، بەڵام ئەوەی کە سەرنج رادەکێشێت تا ئێستا زۆرینەی ئەو هەوڵانە بۆ رووبەڕووبوونەوە بە ئاقاری حیزبایەتی تەسك یان بەرژەوەندی هەندێ وڵات و لایەنی دیکە کە مەبەستیان رووبەڕووبوونەوە و کۆتایی هێنان بە گەندەڵی نییە بە ئەندازەی ئەوەی مەبەستە سەرەکییەکەیان خودی دەسەڵاتی کوردە لە هەرێمی کوردستان و شێواندنی، چونکە کاتێك یەکێك رەخنە لە بابەتێك بگرێت ئەوا دەبێت ئەلتەرناتیڤێکی باشتر هەبێت و بێ ئەوەش ئەوا ئەوە رەخنە نییە بەڵکو تێکدانە.

یەکێك لە هێما نەگەتیفەکانی هەوڵی رووبەڕووبوونەوەی هەندەڵی لە هەرێمی کوردستان، سوود وەرگرتن لە ناڕەزایی گەلی کورد لە دەسەڵات و کەمتەرخەمییەکان و بردنی ئەو ناڕەزاییانە بۆ ئاراستەیەکی حیزبایەتی تەسك کە هەندێك جار ”دەستی دەرەکی”شی لە پشتەوەیە، هەڵبەتە ئەمە کاتێك لە هەرێمی کوردستان باسی دامەزراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی ئەکەین، ئەوا یەکێك لە هێماکانی کاڵکردنەوەی هەژموونی حیزبایەتی و خودی دەسەڵاتە لەسەر هەڵوێستی گەلە، بەڵام ئەوەی دیارە لە کوردستان تا ئێستا ئەوەیە کە هەندێك حیزب ولایەن دیانەوێت ناڕەزایی گەل بقۆزنەوە بۆ مەبەستی خۆیان بردنی بە ئاقارێکی حیزبایەتیدا کە لە ئەنجامەکەیدا سوودی حیزبێك یان بریقە بەخشینە بە ناوێکی تازە هەڵتەقیو، لە کاتێکدا دەتوانین بەشێوەین کە ناڕەزایی گەل بەو جۆرە دەخسێندرێت و زیاتر نائومێدی لە ناخیدا دروست دەبێت بۆ کارابوونی ڕۆڵی لەسەر کەمتەرخەمی و کورتهێنانی دەسەڵاتی کورد.

ناڕەزایی حیزبایەتی شتێکە و ناڕەزایی گەلیش شتێکی ترە ئەم دوو بابەتەش زۆر لە یەك جیاوازن، چونکە ناڕەزایی گەل گەر بگاتە ئاستی و ر□□ی پێویستی خۆی ئەوا گۆڕانێکی سەرانسەری و لە بنەڕەتەوە ئەنجام ئەدات، لە کاتێکدا کام حزب ولایەنە سیاسیانەی کە لە هەرێمی کوردستاندا هەن کارێکی وایان پێ ناکرێت، بۆیە لێرەدا

پێویستە گەل خۆی لەو حیزب و لایەنانە دورر رابگرێت کە مەبەستێکی تایبەتی و نادیاریان هەیە و دەبێت بزانن کە ڕۆڵی گەل زۆر گەورەتر و فراوانتر وبەرزترە لەوەی کە لایەنێك یان حیزبێك بیقۆزێتەوە و سوودێکی ناڕەوا و نەشیاوی لێ ببینیت.

گەلی زیندوو و هوشیار بە ئاگا دەتوانێت چارەنووس بخولقێنێت نەك تەنها گۆڕانێکی کاتی یان دیاری کراو، گەلی هوشیار دەتوانێت وەك چاودێرێکی پۆزەتیف بەسەر دەسەڵاتەوە بێت و ڕێگە نەدات مافی بخورێت یان پێشێل بکرێت، ئەوەتا لە وڵاتە دیموکراتییەکاندا لە کاتێکدا ئۆپۆزسیۆنی کارا لە پەرلەمانەکاندا هەیە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا کاتێك گەل بچووکترین کەمتەرخەمی لەو ئۆپۆزسیۆنە ببینێت و بزانێت ڕۆڵی خۆی بەو جۆرە پێویستە نابینێت، ئەوا خۆی دێتە گۆڕەپانەوە و کاتێکیش ئەو دێت ئیدی هەموو شتەکان بەو جۆرە دەبن کە ئەو دەیخوازێت.

خێزان لە نێوان بەختەوەری و هەژاریدا … نووسینی: ئەحمەد کامەران

*تاکەکان و کۆمەڵگاکان یان کۆمەڵگاکان و تاکەکان دوو جەمسەری سەرەکین بۆ تەواوکردنی یەکتری.

بەڵام باسەکەی من لەسەر خێزانە وە بێگومان خێزانیش لە کۆمەڵێك تاك پێك دێت کە سەرەتا دوو تاك لە دوو ڕەگەزی جیاوازدا یەك دەگرن و پێ دەخەنە نێو ژیانی هاوسەرگیریەوە وە لە دەرئەنجامی ئەم یەکگرتنەدا چەند تاکێکی تر درووست دەبێت کە پێی دەوترێت (خێزان)
واتە خێزان لە کۆمەڵێك تاك پێك دێت
بەڵام لەکاتی درووست بوونی ئەم خێزانە دوو ئاراستەی جیاواز درووست دەبیت بۆ ئەم خێزانە ئەویش ئاراستەی بەختەوەری و هەژاریە(نا بەختەوەری).
درووست بوونی ئەم دوو ئاراستەیەش دەگەڕێتەوە بۆ ئاستی ڕۆشنبیری ئەو دوو تاکە کە لەسەرەتاوە بڕیاری درووست بوونی خێزانیان

داوە,هەرچەندە ئەمڕۆ لە نێو کۆمەڵگای خۆمان ئەم دوو ئاراستەیە هەیە بۆ نموونە کەسێك هەڵدەستێت ژیانی هاوسەرگیری پێك دەهێنێت و کەچی دەبینیت خاوەن دارایيەکی مسۆگەر کراو نیە وە هەروەها هاوسەرەکەیشی خاوەن هیچ دارایيەك نیە وە جگە لە لە مانەش هەڵدەستێت بە خستنەوەی چەندین منداڵدا کە ئەمەش بارێکی گەورە دەهێنێتە سەر شانی خۆی وە هەروەها لە نێو خانوویەك دایە کە موڵکی خۆی نیە ئیتر ئەم جۆرە خێزانە بە ژیانێکی هەژارانە دەژین و ناتوانن چێژ لە خۆشیەکانی ژیان دا بکەن و وە هەروەها ناتوانن بۆ یەکجاریش گەشتێکی وڵاتان بکەن بە درێژایی تەمەنیان دا, هۆکارەکەیشی دەگەڕێتەوە بۆ نەبوونی ئاستی ڕۆشنبیری لە پێك هێنانی خێزاندا

بەڵام خێزانی بەختەوەر کێن؟ ئەو خێزانەیە کە بە ڕۆشنبیریەوە هەنگاو دەنێت بۆ پڕۆسەی هاوسەرگیری و وە خۆی بە دوور ڕادەگرێت لە خستنەوە ی زۆر منداڵدا چوونکە لەسەردەمی ئێستادا بە هۆی پێشکەوتنی زیاتر و فراوانبوونی بابەتەکانی ژیانی ڕۆژانەدا زۆر منداڵی یەکێکە لە هۆکارە گەورەکانی نابەختەوەری خێزان یان درووست بوونی هەژاری لەناو ئەو خێزانەدا, چوونکە هەرمنداڵێك لە سەردەمی ئێستادا زۆرترین پێداویستی پێویستە وە ئەگەر تۆش چەندین منداڵت هەبێت و وە خاوەنی دارایيەکی کەم بیت بێگومان ناتوانی بەشێوازێکی جوان و بەختەوارانە پێداویستیەکانیان دابین بکەی.

وە هەروەها لە پێك هێنانی خێزاندا تەنها بۆ کاری سەرجێ کردن و یاخود پەیداکردنی دوو لووقمە نان نیە بەڵکو چەندین پرەنسیبی تر بەدوای دا دێت خێزان بڕبڕەی پشتی کۆمەڵگایە ئەگەر ئەم بڕبڕەیە تەندرووست نەبێت ئەوە لە ئەنجام دا کۆمەڵگایش نا تەندرووست دەبێت .

*هەندێ کەس دەڵێت ژیان زۆر زەحمەتە بەڵام هیچ کات ژیان بەڕووی مرۆڤەکان زەحمەت نەبووە ئەوە تەنها مرۆڤەکانن کە ئەم ژیانە لەخۆیان دەکەن بە زەحمەت وە کەچی لە کۆتایشدا ناتوانن ڕووبەرووی ببنەوە.

*خستنەڕووی ئەم بابەتەم بۆ خوێنەری ئەزیز تەنها بۆچوونی خۆمە بۆ ژیان و پێك هێنانی خێزان چوونکە من هەمیشە بۆ چوونم وایە کە هۆکاری سەرەکی بەختەوەری خێزان وە دوورکەوتنەوەی لە هەژاری وە بەسەر بردنی ژیانێکی خۆش تەنها لە کەم منداڵی دایە بۆ نموونە ئەگەر تۆ یەك منداڵت هەیە وە خۆت و خێزانەکەت خاوەنی دارایيەکی سەربەخۆن ئەوا بێگومان تۆ دەتوانی بە جوانترین شێوە ئەو منداڵەت

پەروەردە بکەیت و سەرجەم پێداویستیەکانی بۆ دابین بکەیت و وەهەرگیز لە هیچ شتێکی کەم نەبێت .

هیوای ژیانێکی بەختەوەر بۆ هەموو خێزانێك دەخوازم

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!! … مۆری بۆکچین -5- … و: زاهیر باهیر

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!

By Murray Bookchin

و: زاهیر باهیر

بەشی پێنجەم:

ئەفسانەی پڕۆلیتاریا

لێگەڕین با هەموو تەڵاش و پەڵاشەکانی ئیدۆلۆجێتی ڕابووردوو بخەینە لاوە و بێینە سەر ڕەگو وڕیشەکانی گرفتەکە. بۆسەردەمی ئێمە بەشداریکردنە هەرە گەورەکەی مارکس لە هزری شۆڕشگێڕانەدا جەدەلی گەشەکردنی کۆمەڵایەتی، بووە. مارکس سەرخەتی بزوتنەوەی گەورەی لە ک□م□□□ی کۆمۆنیزمی سەرەتایی، بە تێپەڕبوونی بە خاوندارێتی تایبەتیی تاکو کۆمۆنیزم لە باڵاترین فۆرمیا کە کۆم□□□ک□ ک□مۆنوێڵییە، کێشاوە و ئەم کۆمەڵەی ئایندەش لەسەر ئازادبوونی تەکنەلۆجیا یاخود تەکنەلۆجیای ئازادانە، خۆی دەگرێت. بە گوێرەی قسەی مارکس ئا لەم بزوتنەوەیەدا مرۆڤ کە لە لایەن سروشتەوە پاوانخواز کراوە، تید□پ□□□ن□ت بۆ پاوانخوازیی مرۆڤ لە لایەن مرۆڤەوە و لە کۆتایشدا پاوانخوازیی سروشت لە لایەن مرۆڤەوە و دواتریش پاوانخوازی کۆمەڵایەتیش، تێدەپەڕێنێت [5]. لە دووتوێی ئەم جەدەلە گەورەیەوە مارکس دایەلێکتیکی خودی سەرمایەداریی پشکنیوە کە سیستەمێکی ک□م□□□ایەتییە کە دوا “قۆناخی” مێژوویانەیە لە پاوانخوازی مرۆڤ لە لایەن مرۆڤەوە. ئا لێرەدا مارکس هەر ئەوە نییە تەنها بەشداریکردنی قووڵی بۆ هزری شۆڕشگێرانەی سەردەم، کرد بێت (

بەتایبەت لە شیکردنەوە نایابەکەی سەبارەت بە پەیوەندی نێوانی کاڵا، شمەکەکان) بەڵکو عەرزی ئەو ڕێگری و بەربەستە زەمەنی و و شوێنیانەش دەکات کە ڕۆڵیان گێڕاوە و ڕۆڵیش لە داخستن و بەندکردن و سنووردارکردنمان لە سەردەمی ئێمەشدا، دەگێڕن .

جددیترین گرفت و بەربەست لەم هەوڵەی مارکس-دا لەوێوە سەر دەردەهێنێت ک□ ش□ر□ڤەی قۆناخی گواستنەوەی سەرمایەداریی بۆ سۆشیالیزم، لە کۆمەڵی چینایەتییەوە بۆ کۆمەڵی ناچینایەتیی، دەکات. زۆر گرنگە کە جەخت لەسەر ئەم ش□ر□ڤەیە سەبارەت بەو تێگەیشتنە بکرێتەوە، کە تا ڕادەیەك بە تەواوی بەراوردێکی لێکچوانەیە لە گواستنەوەی قۆناخی فیوداڵیزم و بۆ سەرمایەداریی …ئەویش لە کۆمەڵێکی چینایەتییەوە بۆ کۆمەڵێکی چینایەتی دیکە، لە سیستەمێکی موڵکدارییەوە بۆ سیستەمێکی دیکە. بە گوێرەی ئەو شیکردنەوەیە، مارکس ئەوەی خستەڕوو وەکو چۆن بورجوازی لە هەناوی فیوداڵیزم-دا گەشەیکردووە سەرەنجامی هۆکاری جیابوونەوەی شارۆچکە و دەوروبەرەکەی (زۆر بە دیاریکراوی لە نێوانی پیشەگەریی و کشتیاریی دا) هەر ئاواش پڕۆلیتاریای مۆدیرن لەناو هەناوی سەرمایەدارییدا بە هۆی سەرەنجامی گەشەکردنی تەکن□□جیای پیشەسازییەوە، گەشەی کردووە. پێماندەڵێن ئەم دوو چینە، بەژ□وەندییە کۆمەڵایەتییەکانی خۆیان گەشە پێدەدن، بەرژەوەندییە کۆمەڵایەتییە شۆڕشگێڕییەکەیان پاڵیان پێوەدەنێت کە دژ بە کۆمەڵە کۆنەکە بن کە لێوەی هاتوون. ئەگەر بورجوازی توانیبێتی کۆنترۆڵی ژیانی ئابووری زۆر پێش ئەوەی کۆمەڵی فیوداڵیزم هەڵگێڕێتەوە، کرد بێت، هەر ئاواش پڕۆلیتاریاش بە ڕۆڵی خۆی دەسەڵاتی شۆڕشگێڕانەی لە ڕێگای ئەو ڕاستییەوە کە " بە زەبت□□بتە ، یەکگرتووە، ڕێکخراوە"، لە ڕێگای سیستەمی کارگەوە ، بەدەستدەهێنێت[6]. لە هەردوو حاڵەتەکەدا گەشەی هێزی بەرهەمهێنەر ناگونجێت لەتەك سیستەمی تەقلیدی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانا. بەم شێوەیە پرۆسەکە تەواوبوو [تەکامول] و ئیدی هەڵوەشانەوە دەستیپێدەکات و کۆمەڵی نوێ جێگای کۆمەڵە کۆنەکە دەگرێتەوە.

درێژەی هەیە

....

5- ل□ بەر هۆکارە ئیک□□جییەکان ئێمە فکرەی " پاوانەکردنی سروشت لە لایەن مرۆڤەوە " لە دەربڕینێکی سادەدا کە چەرخێك لەمەوبەر لە لایەن مارکسەوە بەکارهێنراوە، پەسەند ناکەین. سەبارەت بە مشتومڕکردن لەسەر ئەم کێشەیەش "Ecology and Revolutionary

Thought." ببینە.

6 – سەیرێ کە مارکس قسە لەسەر " پاوەری / دەسەڵاتی ئابوریی" پرۆلیتاریا دەکات. لە ئاستیدا ئەمەی کە ئەو دەیڵێت دەنگدانەوەی ئەنارکۆ- سەندیکالیستەکانە، کە هەڵوێستەکە مارکس زۆر شەلگیرانە دژی بوو. مارکس دەربەستی " دەسەڵاتی ئابووریی" پرۆلیتاریا نەبووە بەڵکو دەربەستی دەسەڵاتی سیاسیان بووە بۆ تەبینیکراوی کە پرۆلیتاریا دەبنە زۆربەی دانیشتوان. ئەو قەناعەتی وابووە ئەوەی کە لە پلەی یەکەمدا کە کرێکارانی پیشەسازیی بەرەو شۆڕش دەبات هەکارە ئەگرییە مەتیریاڵیەکانە [مادییەکان] کە بە دووی مەیلی گردبوونەوە یاخود کۆبوونەوەی سەرمایەدا دەبێت کە لە لایەن سیستەمی کارگەوە ڕێکدەخرێت و لە لایەن ڕەوتینیاتی پیشەسازییەوە زەبت و ڕەبت دەکرێت ئەوان دەتوانن کە نقابە و لەسەرو ئەوەشەوە پارتە سیاسییەکانیش دروستبکەن ، کە لە هەندێك وڵاتا ناچار دەبن کە مەتودەکانی یاخیبوون بەکاربهێنن. لە وڵاتانی دیکەش (ئینگلیز ئەمەریکا و لە ساڵەکانی دواتریشا فردریك ئەنجلس فەرەنسەشی بۆ زیاد کرد) ڕەنگە لە ڕێگای هەڵبژاردن و بە یاساییکردنی سۆشیالیزم بگەنە دەسەڵات. پارتی پێشکەوتووخوازی کار کارامە و خاوەن خەسڵەتی خۆی بوو لە تەحەددای خۆنەردا، ئالەڕەدا ئەم پارتە یا چاودێری و تەبینییەکانی مارکسیان وەرنەگێڕاوەتە سەر زمانی ئینگلیزی یاخود بە زەقیی واتاو لێکدانەوەکانی مارکسیان دەشێوان .

تـــا ســەعاتـــــی ســــــــــفر …

سمکۆ ئەحمەد ڕەشید

تاکەتایی
جگەرە بە جگەرە دادەگیرسێنم و
لە دەی خەمدا دەلەـــــــــم
ئای خودایە
بە هەندە لە دۆزەخ دەچە
ئەو پانتایـــــــی وجوودە!
..……
تا دوا ترپە

دەست دەخەمە سەر دڵم و
لەبەر خۆمەوە دەڵێـــــم
وای خودای مـــــن
بۆ هەمیشە دەچنەوە سەر هەڵدێرەکانی زوڵومات
رێچکەکانی رۆشنایـــــی!
....
تا سەعاتی سفری سارد بوونەوەی خەون
رووەو سەراب دادەنیشم و
لە دڵی خۆمەوە دەڵێم
ئای خودای مـــــن
بۆ هێندە لەزیندان دەچێ
ئەو ج□ن□تی ئازادییە!
....
تا سنووری کوژانەوە
چرکە چرکەی ئەم زەمەنە دەژمێرم و
لە دڵی خۆمدا دەڵێم
وای خودای من
ئەم هەموو دڵڕەقییە
لە کوێوە رژانە سەر زەوی و
باوەشیان پڕ کردم لە کەپکە شاخ
ئەو هەموو پاساری شکانە
لە کوێوە دابارین و
بەسەر درەختی دڵمەوە گیرسانەوە
ئەو لەشکری رەشبینییە بە فەرمانی کام هەوری ئاوس
روانینی داگیر کردم
چاوی پڕ کردم لە کوێری
ئای خودای
من !!